

Sygn. akt I ACz 520/14

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Kowacz-Braun

Sędziowie: SSA Maria Kus-Trybek

SSO del. Marek Boniecki (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2014 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. T.

przeciwko Grupie (...) S.A. w K.

o ochronę praw autorskich

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 15 stycznia 2014 r., sygn. akt. I C 3289/13

postanawia: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Powódka J. T. wniosła o udzielenie zabezpieczenia roszczenia niemajątkowego przysługującego jej na podstawie art. 78 ust. 1 w zw. z art. 16 pkt 1 i 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, tj. o zaniechanie naruszenia poprzez nakazanie stronie pozwanej Grupie (...) S.A. w K. nieoferowania na rok szkolny 2014/2015 i niewprowadzania do obrotu w roku szkolnym 2014/2015 – do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o ochronę autorskich praw osobistych powódki – podręczników do edukacji wczesnoszkolnej do klasy I szkoły podstawowej, na które składają się pozycje: 1) (...)” – indeks: (...), (...); 2) „(...)” – indeks: (...), (...), (...), (...); 3) „(...)” – indeks: (...), (...), (...), (...); 4) „(...)” – indeks: (...), (...), których współautorką jest powódka, a które to publikacje rozpowszechniane są przez stronę pozwaną z pominięciem autorstwa powódki – i w tym celu zajęcie egzemplarzy powyższych pozycji znajdujących się na stanach magazynowych strony pozwanej oraz nakazanie stronie pozwanej wycofania tych pozycji od dystrybutorów i księgarzy, a następnie zajęcie egzemplarzy wycofanych z obrotu pozycji. Na wypadek uznania tego sposobu zabezpieczenia za zbyt daleko idący, powódka wniosła o udzielenie zabezpieczenia poprzez nakazanie stronie pozwanej nieoferowania na rok szkolny 2014/2015 i niewprowadzania do obrotu w roku szkolnym 2014/2015 – do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o ochronę autorskich praw osobistych powódki – ww. podręczników do edukacji wczesnoszkolnej do klasy I szkoły podstawowej.

Postanowieniem z dnia 15 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił wniosek.

Sąd pierwszej instancji zważył, że powódka uprawdopodobniła, że przysługuje jej jako uprawnionej roszczenie podlegające ochronie w świetle obowiązujących przepisów prawa, natomiast nie uprawdopodobniła istnienia po jej stronie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia w rozumieniu art. 730¹ §2 k.p.c. Zdaniem Sądu Okręgowego

nie można przyjąć w świetle przedstawionych w pozwie okoliczności, iż realizacja roszczeń uprawnionej jest zagrożona. Sąd nie podzielił twierdzeń strony powodowej, że nieudzielenie zabezpieczenia na obecnym etapie postępowania pociągnie za sobą brak możliwości realnego usunięcia skutków dokonanego już naruszenia autorskich praw niemajątkowych powódki, a zarazem poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania o ochronę prawa do autorstwa. Sąd pierwszej instancji zwrócił także uwagę na usprawiedliwiony interes pozwanego, który poczynił w związku z wprowadzeniem pakietu edukacyjnego do obrotu znaczne nakłady finansowe i oczekuje z tego tytułu znaczących dochodów. Sąd pierwszej instancji zważył również na słuszne interesy osób trzecich, tj. współautorów publikacji edukacyjnych, które z racji nieposiadania statusu strony postępowania zabezpieczającego nie będą mogły w żaden sposób przeciwdziałać naruszeniu ich praw.

Postanowienie powyższe zaskarżyła w całości powódka, zarzucając: naruszenie art. 730¹ §1 i 2 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że brak udzielenia zabezpieczenia nie będzie pociągał za sobą niemożności realnego usunięcia skutków dokonanego naruszenia praw autorskich, a zarazem nie utrudni osiągnięcia celu postępowania o ochronę autorskich praw osobistych, co skutkowało przyjęciem, że powódka nie ma interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, w sytuacji gdy w przypadku ochrony prawa do autorstwa oraz prawa do oznaczenia utworu swoim nazwiskiem, spowoduje, że w stosunku do grona potencjalnych nabywców przedmiotowego pakietu przed zakończeniem procesu, nie będzie już istniała możliwość usunięcia skutku w postaci przypisania autorstwa osobom, które nie są autorami podręcznika i pominięcia autorstwa powódki.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i udzielenie zabezpieczenia w sposób wskazany we wniosku

W odpowiedzi na zażalenie strona pozwana wniosła o jego oddalenie, ewentualnie uzależnienie wykonania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia od uiszczenia przez powódkę kaucji w kwocie 24.760.000 zł na konto depozytowe Sadu Okręgowego w Kielcach celem zabezpieczenia roszczeń pozwanego o naprawienie szkody, która powstanie na skutek wykonania zabezpieczenia. Strona pozwana wskazała, że powódka nie uprawdopodobniła swojego roszczenia, a nadto wnioskowane zabezpieczenie jest nadmierne i grozi wyrządzeniem zobowiązanemu niepowetowanej szkody.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia uprawdopodobnienia roszczenia powódki zgłoszonego w pozwie była przedmiotem rozważań Sądów obu instancji przy okazji rozpoznawania wniosku o udzielenie zabezpieczenia przed wniesieniem powództwa, w sprawie I Co 96/13 Sądu Okręgowego w Kielcach. Wbrew argumentom podniesionym w odpowiedzi na zażalenie Sąd Apelacyjny w obecnym składzie nie znajduje podstaw do zakwestionowania trafności poglądu zaprezentowanego w tym względzie w postanowieniu w sprawie I ACz 1404/13 tutejszego Sądu. Uprawdopodobnienie, w kontekście unormowania zawartego w art. 243 k.p.c., rozumiane winno być jako surogat dowodu, zwolniony od ścisłych formalności dowodowych przewidzianych w przepisach art. 227 i nast. k.p.c. Powódka takich namiastek dowodów dostarczyła, przedkładając zestawienie części elementarza jej współautorstwa oraz publikacji, w której miało dojść do naruszenia jej praw autorskich. Porównanie zawartych w tych podręcznikach treści wskazuje na występowanie znacznych podobieństw, których nie sposób wytłumaczyć tylko tożsamością podstawy programowej, którą uwzględniać musiały obie publikacje. Sprzeczne także z istotą postępowania zabezpieczającego byłoby wymaganie od uprawnionego uwiarygodniania swoich twierdzeń za pomocą opinii biegłego, który to dowód jest zasadniczo wyłącznym nośnikiem wiadomości specjalnych. Z kolei same oświadczenia osób, których autorstwo jest przez powódkę kwestionowane nie stanowią wystarczającej podstawy do odrzucenia prawdopodobieństwa roszczenia powódki.

Uzasadniając istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, powódka wskazywała, że jego brak poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Zdaniem uprawnionej, im dłużej sporne pozycje będą rozpowszechniane na rynku, tym trudniej będzie usunąć skutek naruszenia jej praw. Nieudzielenie zabezpieczenia

na początkowym etapie pracy nauczycieli z tymi podręcznikami będzie miało niekorzystne dla powódki skutki w postaci między innymi niemożności realnego usunięcia skutków naruszenia i tego, że pakiet funkcjonował będzie w świadomości przedstawicieli środowiska edukacyjnego jako pakiet autorstwa D. W. i P. T., a tym samym walor autorstwa powódki ulegnie istotnej pauperyzacji.

Istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia jest ściśle związane z celem postępowania co do istoty, o czym przekonuje art. 730¹ §2 k.p.c. Analiza treści pozwu w rozpoznawanej sprawie oraz uzasadnienia wniosku o udzielenie zabezpieczenia prowadzi do konstatacji, że powódka upatruje naruszenia swoich osobistych praw autorskich nie tyle w samej publikacji pakietu podręczników „Oto ja”, ile w ich rozpowszechnianiu bez oznaczenia jej autorstwa, a z oznaczeniem – bezprawnym jej zdaniem – autorstwa D. W. i P. T.. Świadczy o tym między innymi treść oświadczenia, złożenia którego od strony pozwanej domaga się powódka. Istotne jest przy tym, że podręczniki te już zostały wprowadzone do obrotu i – co także bezsporne – są wykorzystywane w procesie edukacyjnym w roku szkolnym 2013/2014. Skoro zatem powódka upatruje naruszenia jej praw autorskich w funkcjonowaniu w obrocie podręczników bez zaznaczenia jej autorstwa, to skutek ten już nastąpił, a zakazanie oferowania podręczników na rok kolejny sytuacji tej nie zmieni. Skarżąca próbowała wprawdzie wykazywać, że im dłużej sporne publikacje o kwestionowanym autorstwie będą rozpowszechniane, tym trudniej będzie usunąć skutki naruszenia jej praw autorskich, lecz twierdzenia takie nie wydają się czynić wniosku i zażalenia uzasadnionymi. O ile bowiem żądania pozwu zostaną uwzględnione, kwestionowane publikacje nie będą dalej oferowane do sprzedaży, zaś osoby zainteresowane autorstwem publikacji będą mogły zweryfikować swoją wiedzę w tym zakresie w oparciu o stosowne oświadczenie złożone przez stronę pozwaną. Samo ewentualne „pogłębienie” stanu naruszenia prawa autorskiego nie wydaje się wystarczające dla udzielenia zabezpieczenia w kontekście konieczności zważenia interesu drugiej strony oraz osób trzecich, które winny być brane pod uwagę przy ocenie istnienia interesu prawnego, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy (por. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 lutego 2013 r., I ACz 66/13, LEX nr 1344118 oraz Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 12 października 2012 r., I ACz 1779/12, LEX nr 1223510). Wycofanie z oferty wydawniczej pozycji kwestionowanych przez strony niejako automatycznie eliminowałoby pozostałe składniki pakietu do nauki wczesnoszkolnej (dotyczące klas II i III), do autorstwa których powódka pretensji nie rości. Wiązałoby się to z rażąco stratą nie tylko strony pozwanej, ale również autorów pozostałych podręczników, którzy w rozpoznawanej sprawie nie mają statusu strony, która pozwoliłaby im na ochronę swoich praw.

W konkluzji powyższych rozważań za prawidłową uznać należało konstatację Sądu Okręgowego o nieuprawdopodobnieniu interesu prawnego w stopniu pozwalającym na udzielenie zabezpieczenia. Brak takiego zabezpieczenia w postaci proponowanej przez powódkę nie utrudni bowiem realizacji celu wszczętego przez nią postępowania o ochronę osobistych praw autorskich.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podst. art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §2 k.p.c. postanowił jak w sentencji.